

sima del discurs, centrar-se en l'economia i canvis de volada al País Basc i a Catalunya: Maria San Gil fou substituïda per Antonio Basagoiti, tendent a l'entesa amb els socialistes de Patxi López, i Daniel Sirena –vocal de la FAES– cedí el seu despatx a Alicia Sánchez-Camacho, amb qui Rajoy havia intimat al Congrés dels Diputats. El terrabastall al PP català fou petit en comparació amb el basc, on San Gil, bel·ligerant activista en contra d'ETA, va estripar el carnet en sentir-se “enganyada”. El resultat de la següent convocatòria electoral va convertir el PP en soci preferent dels socialistes bascos i CiU, que van passar al govern.

Paral·lelament, Rajoy va bandejar antics col·laboradors d'Aznar. Carlos Aragonés, Gabriel Elorriaga, Gustavo de Arístegui i uns altres que s'havien posicionat en contra de la seua continuïtat al número u del PP van ser descavalcats de la primera línia, mentre Juan Costa emigrava a l'empresa privada. Segon plat de l'aznarisme, aquest moviment li havia ofert de buscar els avals que Aguirre no havia aconseguit per tal de plantar cara a Rajoy a València. En va, també.

Les visites de Rajoy a Andalusia i a Catalunya van multiplicar-se. No hi havia un mes que no visitara els dos pous electorals del PP que havien fet surar Zapatero. Va esquivar les manifestacions a què era tan assidu i es va tornar monotemàtic. Va atacar el govern però defugint les estridències i els radicalismes. Ha guardat el manual neoliberal de la FAES i no ha caigut en el sensacionalisme barat ni demagògic. Cristóbal Montoro, ex-ministre d'Hisenda amb Aznar, va erigir-se com a portaveu econòmic i va signar les declaracions més contundents conjuntament amb González Pons.

La crisi ha fet estralls, sobretot en el socialisme. El PP governa onze autonomies i només dos el PSOE, a una de les quals –Andalusia– pot haver-hi un canvi històric el proper març. Ha patit l'escisió del Foro Asturias de Francisco Álvarez-Cascos, però amb la navarresa UPN han reanudat la convivència i amb l'aragonès PAR també tornen a anar de braçet. El PP aspira a ser hegemònic com mai el 20 de novembre, i Aznar, que encara assaboreix la majoria absoluta del 2000, pot quedar desfàs per sempre més.

Victor Maceda

Els apòstols de l'aznarisme

La consolidació de Mariano Rajoy a la presidència del PP i les bones expectatives electorals han sepultat el protagonisme d'aquells que es mantenen fidels a l'ideari polític de José María Aznar. Madrid s'ha convertit en el seu refugi: Esperanza Aguirre n'és la capdavantera, i aviat podria acompanyar-la Ana Botella.

La dreta no és tan cortès ni respectuosa com s'acostuma a dir. És un altre mite fals, aquest. Si no, s'estalviarien segons quins malnoms, sobretot a l'hora de referir-se a la persona que ha dut el partit a les més elevades cotes de poder.

A José María Aznar, pels corredors de la setena planta del carrer de Gènova de Madrid, Mariano Rajoy li diu “el senyor de la FAES”. Com si es tractara de dos móns completament oposats, el PP i la seua fundació germana sovint caminen d'esquena. Si fora el Partit Republicà, la FAES equivaldria el Tea Party, i Rajoy seria Mitt Romney, l'ex-governador de Massachusetts amb més possibilitats de competir amb Barack Obama a les eleccions presidencials de l'any vinent. El més moderat dels que hi opta, per cert, en contraposició amb la línia dura i sovint directament extremista del Tea Party.

Un Tea Party de què la FAES presidida per Aznar ha elaborat estudis aprofundits i que ha esdevingut un referent per a tots aquells que, al PP, encara observen el seu ex-president espanyol com un messies.

El messies que va sentenciar en un acte de la fundació que “triomfs electorals

passats no garanteixen triomfs electorals futurs”, un advertiment farcit de mala bava davant la presència Rajoy, que cada juliol acudeix a la clausura del campus organitzat per la FAES. Sort que la cita en qüestió és a l'inici de l'estiu i no a la fi; si no, li amargaria les vacances.

Però no, el campus se celebra a començament de juliol i Rajoy, si de cas, es perd una etapa del Tour, que prou pena li fa. Es mira la FAES com un reducte ultraconservador que enterboleix la línia oficial del partit, però que no pot evitar. Com el guerrisme als temps de Felipe González com a president, l'aznarisme conforma el sector crític del PP, i Rajoy no hi presta gaire atenció.

De fet, el soroll que ha generat la fundació dels populars ha anat minvant d'ençà que el galleg va començar a repetir èxits electorals. L'1 de març del 2009, quan la *desacceleració* de Zapatero ja s'havia desaccelerat tant que havia mutat en recessió, el PP va anotar-se una majoria absoluta impensable a Galícia i va situar-se en una posició de força al País Basc. Encara es resituaven les plaques tectòniques somogudes pel terratrèmol intern de la primavera del 2008, però aquella elecció doble va significar la inflexió cap amunt del marianisme, que el juny del mateix any avantatjà el PSOE de vora quatre punts als comicis europeus. Era la primera vegada en què el socialista José Luis Rodríguez Zapatero perdía uns comicis d'abast estatal, des que nou anys abans havia accedit a la secretaria general. Ja únicament calia esperar la convocatòria electoral per a cantar victòria, un avançament que semblava inevitable a conseqüència de la crisi econòmica i les mesures que havia pres Zapatero, que el maig del 2010 va haver de renunciar a bona part dels seus postulats tradicionals.

Tot plegat va fer callar veus dissidents, algunes de les quals es van adonar que s'havien llançat a una piscina infantil, no pas olímpica, i que els colps que havien rebut costarien de guarir-se. Uns altres, en canvi, s'hi havien llançat de cap, amb totes les conseqüències, com els integrants de la secta dels davidians van seguir les instruccions del líder al seu dia. Eren els aznaristes de soca-rel, els que professaran fe eterna a l'ex-president i que mai no gosaran anomenar-lo “el senyor de la FAES”.

Rajoy es mira la FAES com un reducte ultraconservador

La immolació de la línia dura contra Rajoy mereixia un acte com el que Aznar va organitzar a la FAES el juny del 2010, però. S'hi van congreguar Ángel Acebes, Eduardo Zaplana i Jaime Mayor Oreja; els dos primers ja eren fora de la política, i el tercer, incombustible, va asseverar que “ETA i Zapatero són aliats potencials”. Una de ben grossa que contravenia el to moderat i conciliador que Rajoy havia instaurat en matèria antiterrorista a partir de la segona legislatura de Zapatero. A la primera, això sí, també n'havia amollat de molt sonores, com el “vostè ha traït les víctimes d'ETA” que etzibà

A la seu del PP, el galleg anomena Aznar ‘el senyor de la FAES’

durant un dels dos cara a cara celebrats a la campanya electoral del 2008. Però allò ja quedava lluny, la crisi ho tapava tot.

Una, gran i lliure. Els dinou anys que va presidir el PP, José María Aznar va liquidar les diverses fundacions que hi havia a l'òrbita del partit –que, al seu torn, havia nascut com la unió i dissolució de diversos partits– a fi de potenciar-ne una de sola: la seua.

Avui, moltes persones de confiança en formen part activa, ja siga com a secretari general –Jaime García-Legaz– o com a vocals: Acebes, Zaplana, Aguirre, Aragonés, Cortés, Mayor, Vidal-Quadras... Cognoms estretament relacionats amb l'aznarisme que hi són presents. No hi ha

tots els que ho són, d'aznaristes, i no ho són tots els que hi ha, però és obvi que la FAES ha esdevingut la seua plataforma preferida per tal d'impartir doctrina neoliberal i nacional.

Dotze apòstols, Judes inclòs. Si al poder Aznar es va arribar a creure Déu, havia de tenir els dotze apòstols que propagaren la seua ideologia. D'aquesta dotzena, a la FAES en trobem vuit: a banda d'Acebes, Mayor Oreja i Pizarro, hi ha Esperanza Aguirre, Baudilio Tomé, Alejo Vidal-Quadras, Miguel Ángel Cortés i Carlos Aragonés, aquests dos últims integrants del *clan de Valladolid* que van propulsar la imatge d'Aznar com a recanvi del fallit Antonio Hernández Mancha. Els altres quatre enviats d'Aznar a la terra són Ignacio Astarloa, María San Gil, Miguel Ángel Rodríguez –també del *clan*– i, és clar, Ana Botella.

Ángel Acebes, que –per aquest ordre– fou ministre d'Administracions Públiques, Justícia i Interior, hauria representat el continuisme més fidedigne a Aznar, encara que aquest el va preferir per a la feina bruta més que no per a projectar-lo amb vista al futur. S'ha desvinculat molt de l'activitat política, fins al punt que ja no és diputat; fa tres anys va inaugurar un bufet d'advocats especialitzat en dret privat al centre de Madrid. No havia tingut contacte amb la professió perquè des de ben jove que treballava en política; a 33 anys, de fet, ja era l'alcalde d'Àvila. Rodrigo Rato, ex-company de gabinet i actual president de Bankia, també li ha facilitat el càrrec de president del Banco Financiero y de Ahorro, amb un pes testimonial al si d'aquesta entitat bancària.

Jaime Mayor Oreja, que també fou ministre de l'Interior, és eurodiputat gràcies a la decisió de Rajoy, que el va mantenir com a cap de llista als comicis del 2009 tot i que aquest s'havia revoltat de valent després de la segona desfeta electoral davant Zapatero. Representa el sector demòcrata-cristià del partit, un corrent percebut amb desassossec des dels temps d'AP, quan hi havia el PDP d'Óscar Al-

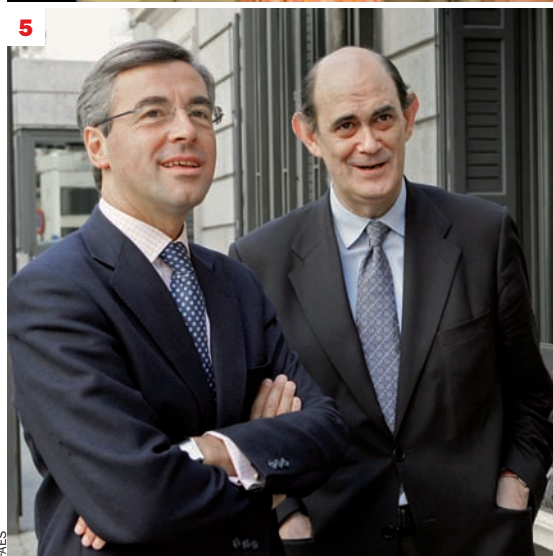
Els dinou anys que va presidir el PP, Aznar va liquidar les diverses fundacions a fi de potenciar-ne una i prou: la seua

zaga. Les conviccions cristianes d'Aznar i la seua esposa, però, els han acostats tant o més que la preocupació que comparteixen pel terrorisme d'ETA. Aquest tema i les qüestions relacionades amb els nacionalismes centren les seues nombroses col·laboracions amb la FAES. L'amistat amb els Aznar-Botella, de la seua banda, queda clara amb detalls com ara la seua presència a la capella del palau de la Moncloa el dia que la parella va celebrar les noces d'argent.

Manuel Pizarro, ex-president d'Endesa que Aznar patrocinà com a número dos per la circumscripció madrilenya el 2008 –enguany hi va Soraya Sáenz de Santamaría–, és molt i molt valorat dins de l'aznarisme. No sols per la passa endavant que va fer, sinó també per la que a continuació féu cap enrere, tot abandonant la cambra baixa en disconformitat amb el paper subaltern que li havia atorgat Rajoy. Amb el galleg, ni s'hi parla, però sovinteja la FAES, on té barra lliure. A la vida privada s'ha integrat com a soci i president del bufet internacional Baker & McKenzie en qualitat d'expert en fusions de grans empreses. El breu trànsit per la política el va decebre tant com els cenacles que hi havia al voltant de Rajoy i d'Aznar. De qualsevol manera, el seu gendre té escó al Congrés.

Esperanza Aguirre s'estrenà a l'alta política com a ministra d'Educació i Cultura i presidenta del Senat, sempre sota la promoció d'Aznar, a qui ret honors cada cop que se'l troba. Ha acollit a la comunitat de Madrid tot d'aznaristes que Rajoy ha fulminat a l'àmbit estatal. A Telemadrid gaudeix d'un mitjà servil que la lloa sense embuts, com a Aznar. De fet, la televisió pública autonòmica ha esdevingut un altre refugi pels depurats del marianisme. Practica el liberalisme més atrevit que hi ha a l'estat, i és que aquesta és una de les passions de la vella guàrdia dirigent. Mite de Pedro J. Ramírez i, sobretot, de Federico Jiménez Losantos, no ha dubtat a plantar cara a Alberto Ruiz-Gallardón, alcalde de Madrid i representant de l'ala menys dogmàtica del PP. De moment és la persona del PP que es mou amb un pressupost més important.

Baudilio Tomé és l'únic dels apòstols aznaristes que treballa amb Rajoy. Ha coordinat l'elaboració del programa electoral d'enguany, una àrea en què ja tenia experiència. A més, durant l'etapa

Els apòstols d'Aznar, un per un. 1. L'ex-presidenta del PP basc María San Gil ja no té carnet del PP, però encara és molt present a l'imaginari del sector dur del partit, per al qual ha esdevingut un referent indiscutible en la defensa dels ideals. **2.** Ana Botella, l'esposa de l'ex-president espanyol, té la mel de l'alcaldia de Madrid als llavis. **3.** Miguel Ángel Cortés, que continuarà com a diputat al Congrés per Valladolid, és molt present a la FAES. **4.** De Baudilio Tomé, aznarista com cal; Rajoy en valora la pre-

d'Aznar al govern, dirigí l'oficina econòmica de la Moncloa –el lloc que ocupà el socialista Miguel Sebastián abans de ser ministre de Zapatero– i continua aportant idees a la FAES.

Alejo Vidal-Quadras, vice-president del Parlament Europeu, és un altre pes pesant de l'aznarisme retirat a galeres. Exerceix un càrrec important, però la se-

ua visibilitat pública té més a veure amb les aparicions a Intereconomía TV, de què és autor ideològic. Assessora Julio Ariza, propietari del canal, a qui coneix de la seua etapa conjunta al PP català. Rajoy no en vol saber res, i Aznar se l'estima però tampoc no se n'ha refiat mai.

A Miguel Ángel Cortés, que torna a repetir com a número u del PP per la

paració professional. 5. Àngel Acebes i Ignacio Astarloa, caps visibles d'Interior durant la massacre d'Atocha, són dos dels corbates negres que van gestionar l'11M. 6. Esperanza Aguirre, emblema del liberalisme econòmic que s'estima Aznar i molts mitjans afins. 7. Miguel Àngel Rodríguez, ex-portaveu, és tertulià a ràdios i televisions. 8. Alejo Vidal-Quadras, pilar d'Intereconomia TV. 9. Jaime Mayor Oreja, eurodiputat però bandejat. 10. Manuel Pizarro, ascendit per ordre d'Aznar i degradat per Rajoy.

demarcació de Valladolid, li tremolaren les cames quan Rajoy va fer allò de "bon vent i barca nova". Hi va festejar, però preval la seua inclinació per Aznar. Amb tot, aquest sempre ha mirat de no incloure'l a la primera línia, sinó que el va recloure a la secretaria d'estat de Cooperació, primer, i a la de Cultura després, una àrea que domina i estima. Qui

el coneix assegura que va poder arribar molt més lluny, però que el van perdre l'afany conspirador i l'aire intrigant que sempre ha exhibit.

Ignacio Astarloa, secretari d'estat de Justícia i de Seguretat –en tots dos casos amb Acebes de ministre–, és un dels tres *corbates negres* –amb Acebes i Zaplana, en l'argot intern del PP– que van

malbaratar la seua carrera política com a conseqüència de la gestió de l'11M, amb l'autoria d'ETA com a principal argument. S'ha arrecerat a la FAES, però políticament sembla mort.

María San Gil, l'única apòstol sense carnet del PP, és una heroïna tot just per això. Va tocar el dos en veure que Rajoy virava el seu discurs al País Basc. Aznar hi manté el contacte, però difícilment l'hauria promocionat mai més enllà d'Àlaba, perquè la seua dimensió intel·lectual és limitada. Com Pizarro, conrea una opinió pèssima de Rajoy. L'adéu d'ETA i el suport del PP al PSE-PSOE l'han deixada sense gaire marge de maniobra. A la FAES, això sí, Aznar l'ha homenatjada a bastament.

Miguel Àngel Rodríguez, periodista d'*El Norte de Castilla* que va dissenyar la projecció pública d'Aznar, ha passat d'exercir com a portaveu del govern espanyol –seua fou la recordada frase de les bales de jugar, en referència a les seleccions esportives nacionals de l'estat– a ser un reclam per als mitjans de comunicació. Sovinteja programes com ara *La Noria*, de Telecinco. El bon *feeling* amb els Aznar-Botella no li ha valgut cap guardó, però. Rajoy li té aversió.

Ana Botella, regidora del Medi de l'Ajuntament de Madrid, és la més aferriada defensora d'Aznar, com no podia ser altrament. La primera dama amb més transcendència pública de totes les que hi ha hagut fins ara, opta a rellevar Ruiz-Gallardón al consistori. Si aquest emigra a l'executiu estatal, com sembla probable, per tal de completar l'ascensió només caldrà que supere qui era número dos de la candidatura local, el gallardonista Manuel Cobo, cosa fàcil si pensem que Aguirre aspira a conformar un tàndem diabòlic amb Botella, una mena de contrapès etern al PP pel qual treballa Rajoy.

I Judes? Qui és Judes? Doncs Carlos Aragonés, diputat discol com pocs i cap de gabinet d'Aznar quan aquest presidia el govern. Va passar de controlar cada gram d'oxigen que pul·lulava al voltant del president espanyol a col·laborar amb Rajoy, de qui més tard també es distanciarà. Aragonés, críptic i reservat, ha acabat malament amb els uns i amb els altres. Siga com siga, sent molta devoció per Aznar, molta més que no per un Rajoy que l'ha tornat a incloure –per

Carlos Aragonés seria Judes: passà del cercle íntim d'Aznar al de Rajoy, que ara l'ha deixat.

pena?— a les llistes electorals d'enguany. La seua esposa, Lucía Figar, és consellera d'Aguirre.

Els altres. Dels aznaristes amb menys influència, se'n destaca Eduardo Zaplana, que manté l'amistat amb el seu antic cap, però que alhora va ser molt desprestigiat pel marianisme. L'acusaven de pràctiques ocultes no gaire higièniques i tampoc no va caure gens bé el seu rutilant fitxatge per Telefónica. Cobra un milió d'euros com a delegat a Europa de la marca, una xifra encara inferior al preu del seu àtic al passeig de la Castellana, escripturat per sis milions i a què va tenir accés gràcies a un crèdit *amable* de l'alacantina Caixa del Mediterrani (CAM), actualment intervinguda per l'estat. És vocal de la FAES, però poc rellevant.

El navarrès Jaime García del Burgo, bon amic de Zaplana i Aznar, diputat de llarga trajectòria, és igualment retirat després de tenir una presència notable a la seua darrera legislatura a l'hemicicle espanyol, i ara concentra l'activitat en una vocalia de la FAES. Va prestar un darrer servei a Rajoy: la refundació del PP navarrès, escindit de la UPN i que ara hi ha tornat a pactar, amb vista al 20N.

Elvira Rodríguez, ministra del Medi amb Aznar, consellera d'Aguirre i actual senadora, és fidel al seu avalista

però té tanta bona imatge a ulls de Rajoy que aquest pensa incloure-la a l'equip econòmic —si no és com a ministra, al segon graó— que espera dissenyar a partir d'aquest diumenge a la nit. Rodrigo Rato i Cristóbal Montoro li han servit de molta ajuda. Tots dos en diuen meravelles.

Pío Cabanillas, portaveu de l'executiu d'Aznar del 2000 al 2002 i fill de l'històric de la UCD del mateix nom, s'ha separat de la política. Exerceix de director de comunicació d'Acciona i, des d'aquesta plataforma, finança activitats de la FAES, on també és vocal. Paga amb favors els serveis que tan gustosament va prestar a Aznar, sense el qual difícilment mai hauria estat designat ministre.

Pilar del Castillo, que passà de dirigir el Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) a ocupar el Ministeri d'Educació i Cultura que deixà lliure Aguirre, ara és eurodiputada rasa i, de Brussel·les estant, redacta papers per a la FAES, de què és vocal. Gran amant del golf, curiosament fou, amb Miguel Ángel Rodríguez, l'única persona del *clan de Valladolid* que arribà al govern amb Aznar. I la relació amb el nucli dur de l'aznarisme no era directa, sinó a través del seu marit, Guillermo Cortázar.

Entre la cinquantena de vocals de la FAES, s'hi compten més insignes aznaristes, tot començant per Alfredo Timermans, sots-director del gabinet d'Aznar i secretari d'estat de Comunicació. Fou vice-director de la fundació als 90, però avui encara paga la gestió de l'11M. Aznar, com a recompensa, va situar-lo a Telefónica, on té un gran sou. Ha flirtejat amb Rajoy, però aquest no hi creu gens.

Ana Palacio, ex-ministra d'Afers Estrangers, també ha perdut força. Escriu de política internacional però no hi influeix. Cayetana Álvarez de Toledo, ex-cap de gabinet d'Acebes i fan d'Aznar i Aguirre, ha estat una de les premiades amb la renovació de l'escó per part de Rajoy, un cas com el de Gabriel Elorriaga.

Rodolfo Martín Villa —amic de Prisa—, Pedro Antonio Martín Marín —dedicat als seus negocis i bandejat per Aznar mateix— i Gerardo Galeote —penat per la seua implicació en el *cas Gürtel*, completen la segona filera de l'aznarisme refugiat a la FAES. Ara sabran en primera persona què és la clandestinitat.

Victor Maceda

Els esnobs en diuen *think tank*, que se sol traduir per *laboratori d'idees* o *fàbrica d'idees*. Hom ignora per què ja ningú no en diu *centres d'estudis*, com es deien no fa gaires anys. Entre els més famosos hi ha els aparellats a partits polítics. En el cas del PP es tracta de la Fundación para el Análisis y los Estudios Sociales, més coneguda per les seves sigles: FAES. O, com en diuen cada vegada més adversaris ideològics, el Tea Party espanyol.

Per mirar d'explicar què es el centre d'estudis conservador, deixem que sigui la fundació que se'ns presenti. Per això EL TEMPS ha navegat unes quantes hores a través de la seva web, una impagable travessia a través dels més reputats conceptes i idees de la dreta sense complexos. Senyores i senyors, amb tots vosaltres... la FAES.

Què és. Estrictament, és una fundació privada que “treballa en l'àmbit de les idees i les propostes polítiques” sense “ànimo de lucre”, però, això sí: ben regada de diners públics. Enguany rebrà —o ha rebut ja— dels pressupostos generals de l'estat la bella xifra de 2 milions d'euros. Els obté de la partida destinada a subvencionar l'actuació de les “fundacions polítiques”. Quina casualitat: la FAES és la segona més ben dotada. La primera? A veure si ho endevinau. Bingo: la del PSOE que, en realitat, són dues. Com dues són les naturaleses dels socialistes. La del PSOE pròpiament dit i, després, la del PSC. La primera es diu Ideas —que en són d'originals, els socialistes— i enguany s'endrà 1,96 milions. La segona, la Rafael de Campalans, s'emporta 345.238 euros. Per sota, la d'IU, ampul·losament anomenada Fundación Europea para los Ciudadanos, s'emporta 160.000 euros; la de UPyD, amb el mateix nom, 62.000; la de Convergència, CatDem, 119.000; la d'Unió, Estudis Humanístics Miguel Coll, 40.000; la Josep Irla d'ERC, 60.000... Les fundacions de PSOE i PP s'embutxaquen el 80% dels 6,8 milions d'euros destinats a aquests centres d'estudis relacionats amb els partits. El bipartidisme, com es veu, també funciona en el pressupost subvencionador de centres d'estudis de partit, tot i que en teoria no hi ha cap raó objectiva perquè així sigui.